

PRIMLJENE KNJIGE

NIKOLA ANIĆ, *Na punti Hvara: povijest Sućurja*, Sućuraj, 2000, 414 str. S višebojnim i crno-bijelim fotografijama i ilustracijama u crno-bijeloj tehnici.

Pisac je ove knjige prof. Nikola Anić, rođen 1. ožujka 1923. g. u Sućurju a podrijetlom je i prezimenom s Biokovsko-neretvanskog područja. Njegov se otac Ivan Anić svojedobno preselio iz Slivna Imotskoga u Sućuraj gdje se oženio Lucijom Vuljan koja mu je rodila sina, pisca ove knjige.

Mladi je Nikola odrastao kao ribar, mornar i poljodjelac, poslije rata u vojnome zvanju posvetio se studiju: maturira a na Filozofskom fakultetu u Beogradu i Zagrebu diplomira povijest. Bio je profesor na Višoj vojnoj akademiji u Beogradu. Godine 1983. umirovljen je u činu pukovnika.

Premda je većinu rodnaoga vijeka proveo u Beogradu, uvijek je ostao vjeran svome zavičaju i narodu. Kroz pedeset godina, uz dužnosti svoga zvanja, marljivo je proučavao povijest svoga rodnoga mjesta koje se u starini latinski zvalo *Promontorium Sancti Georgii*, talijanski *Ponta San Giorgio*, hrvatski *Punta* (tj. Rt) *Svetoga Juraj* po crkvici koja je u davnim vremenima tu podignuta u čast starokršćanskog vojnika - mučenika iz Dioklecijanova progonstva (303.-304. g.). Tako je Sv. Juraj istočnome rtu otoka Hvara dao naziv: *Sveti Juraj - Sutjuraj - Sućuraj*, kao i mnogim drugim mjestima u Hrvatskoj i po svijetu: Sućurac u Kaštelima, Đurđevac u Slavoniji ili pak Georgija, jedna od saveznih država u Americi.

Makar obučeni u dvije kontrastne uniforme: Nikola u vojničkoj, fra Karlo u redovničkoj, mi se dva poznajemo ne samo godinama nego i desetljećima. U mladim godinama povezala nas je grčka božica Klio ili hrvatska muza povijesti, i to u prvome redu Biokovsko-

neretvanskoga područja i njegova akvatorija, srednjega dijela "mare nostrum", našega hrvatskoga Jadrana.

Prof. Anić, čovjek širokih vidika, zaljubljen u povijest svoga rodnoga mjesta, on je već davno uočio da je najvažnija ličnost u svekolikoj povijesti Sućurja bio i ostao makarski biskup, nekoć profesor teologije u Napulju i Zagrebu, obnovitelj makarske biskupije fra Bartul Kačić Žarković, kome je kolijevka bila vilinski Brist, a grobnica viteški Sućuraj. Profesor je Anić davno izračunao da se 1995. g. ima navršiti 350. obljetnica smrti biskupa fra Bartula koji je umro 25. lipnja 1645. g. i pokopan u Sućurju te da bi tada svakako trebalo održati znanstveni skup, prvi u povijesti Sućurja, na kome bi se obradila povijest biskupa fra Bartula te kroz njegov život i povijest Sućurja i biskupova doba na ovim prostorima.

Gospodin Anić je navrijeme obavijestio i crkvene i građanske vlasti. Stvorio je prvi plan, tražio i nalazio predavače, sazivao sastanke, te uz pomoć mnogih pojedinaca, uz hrvatske državne i crkvene vlasti, održao *Znanstveni skup o Sućurju* 24.-25. lipnja 1995. g. točno na 350. obljetnicu biskupove smrti, te se poslije četiri godine rodila ova knjiga. Da nije bilo Nikole, ne bi bilo ni ove prve knjige o biskupu fra Bartulu Kačiću Žarkoviću.

Knjiga prof. Anića je "velika knjiga o malome mistu" koju on objavljuje u svojoj 78. godini života. A to je rijetkost. Zahvaljujući upravo prof. Aniću, kroz ove dvije godine dobili smo dvije vrijedne, solidno pisane knjige, od kojih je gosp. Anić jednoj inicijator i suradnik, a drugoj je sâm auctor. Prva nosi naslov: "Makarski biskup fra Bartul Kačić Žarković (Brist, 1572. - Sućuraj, 1645.)" a druga je ova koju ovdje predstavljamo. Prva govori o samo jednom čovjeku, a druga o samo

jedneme, i to malome, mjestu. To su dvije monografije, tj. knjige koje rade svaka o svojoj jednoj uskoj temi. Ali, obje knjige imaju opću nacionalnu vrijednost za hrvatsku povijest. Jer, bez pojedinačnih monografija nema opće povijesti. Tek kada svaki naš grad, svaki naš kraj i svaka naša značajna osoba dobiju svoju dobru monografiju, moći će se pisati sustavnija, bolja i opširnija hrvatska nacionalna povijest. Ove dvije knjige su dva draga kamena budućeg mozaika povijesti hrvatske nacije i države. Knjiga "Na punti Hvara: Povijest Sućurja" razdijeljena je u pet dijelova; 1. Povijesno obzorje; 2. Iseljenici; 3. Toponomastika; 4. Prezimena i rodoslovlje; 5. Veliki dobrotvori.

Prvi je dio najopširniji i zauzima 150 stranica knjige s mnoštvom priloženih fotografija, crteža i kopija vrijednih dokumenata iz dalje i bliže prošlosti.

Drugi dio obrađuje iseljenike iz Sućurja u USA, Argentinu, Australiju, New Zealand, Kanadu i Švedsku. Osobito je vrijedan popis svih iseljinika u navedene zemlje koji je napravljen 1945. godine. Očito je da popis nije potpun, ali za sadašnju generaciju koja živi u Sućurju ili su raspršeni po svijetu, to su dragocjeni podaci. Sakupljen je velik broj fotografija koje su zabilježile najrazličitije prigode iz života iseljenih Sućurana ali i otele zaboravu mnoge osobe.

Treći dio obrađuje toponomastiku mjesta za što autor skromno ističe da je to učinio "u osobnoj namjeri da posluži kao poticaj za buduću bolju obradu" (str. 189). *Četvrti dio* knjige obrađuje prezimena i nadimke koristeći se raznim povijesnim vrelima nadodajući i neka osobna viđenja kao i lokalne zgode.

Peti dio sačinjava prikaz trojice velikih dobrotvora Sućurja i podupiratelja izdanja ove knjige. Iz predstavljenoga sadržaja očito je da se radi o veoma zahtjevnom pothvatu kojega je autor odradio više nego solidno. Nedavno sam saznao da je autor ovoga djela kojega

predstajamo već napisao i pripravio za tisak svoju drugu vlastitu knjigu o svome Sućurju u kojoj će biti riječ o životu i običajima, o svjetovnim i crkvenim spomenicima te o duši svojih mještana kroz njihove priče, poslovice i druge tekovine koje se zovu "narodno blago". Dragom prijatelju i suradniku, marljivom pregaocu pod okriljem muze Klio, želim uspjeh da što prije ostvari i svoj najnoviji san. Quod Deus faxit!

Dr. fra Karlo Jurišić

"K A Č I Ć" - Zbornik Franjevačke provincije Presvetoga Otkupitelja, Split 2000.-2001., br. 32-33, stranica 728 - "Ancilla Domini" - zbornik u čast fra Pavla Melade.

Sadržaj: I. Fra Pavao Melada - život i djelo (P. Lubina). II. Proročanstvo o Emanuelu (B. Lujčić); Isusova Majka u Markovu i Matejevu evanđelju (P. Vidović); "Evo službenice Gospodnje ..." (A. Rebić); Isusova Majka u Ivanovu Evanđelju i Otkrivenju (M. Zovkić); Marijanski prizvuk u Poslanici Galaćanima (J. Herman); Bezgrješno začecje B. D. Marije (S. Čovo); Marija Bogorodica (A. Jurak); Marija vazda Djevice (J. Marčelić); Na nebo Uznesena (N. Ančić); Duh Sveti i Marija u novijem teološkom promišljanju (T. Pervan); Simboličko značenje marioloških dogmi (D. Aračić); Prisutnost B.D. Marije u liturgiji (P. Bašić); Marijanski stav u nasljedovanju Krista (I. Šešo); Marijina poruka suvremenoj ženi (V. Kraft). III. Mariološka problematika u ekumenskom dijalogu (R. Perić); Bogorodica u novijoj pravoslavnoj teologiji (J. Zečević); Marija u islamskim izvorima (N. Ikić). IV. Bogorodica u svjetlu starokršćanskih izvora na hrvatskom području (E. Marin); Bogorodica u starohrvatskoj baštini (E. Peričić); Najstarija hrvatska marijanska hodočašća izvan domovine (J. Kolanović); Marijin lik u djelima hrvatskih kipara i slikara (M. Ivanišević); Teološko značenje Pralika Gospe Velikoga hrvat-

skog zavjeta (*D. Šimundža*); Hrvatska marijanska svetišta (*P. Lubina*); Deset stoljeća hrvatske marijanske glazbe (*M. Demović*); Tragom prvih hrvatskih marijanskih tekstova (*A. Katalinić*); Marija u Bunićevu epu "De vita et gestis Christi" (*B. Pezo*); "Jesejada" K. Vičića o Mariji (*I. Golub*); Bogorodica u spisima hrvatskih svetaca (*G. Jurišić*); Marija u hrvatskoj književnosti (*J. Bratulić*); Marijina uloga u "hrvatskoj duhovnosti" (*M. Špehar*); Krunica u Hrvata (*M. Biškup*); Hodočašće kao štovanje B. D. Marije (*Lj. Maračić*); Doprinosi suvremenih hrvatskih teologa mariolo-giji (*A. Rebić*); Bibliografija zbornika HMI (*V. Košić*); Članovi HMI. - Sažeci na stranim jezicima, kazala imena, ilustrirano, dvo-borna naslovna stranica. *Cijena* 170 Kn. Narudžbe: Zbornik "Kačić", Kard. Stepinca I, 21230 SINJ.

KATEHETSKE SALEZIJSKE CENTAR VAM NUDI

C.M. MARTINI, *Lijepa obitelj*, Dnevnik jedne majke u božićnoj devetnici. 40 str. *Cijena* 10 Kn.

C.M. MARTINI, *Koja će ljepota spasiti svijet?* 68 str. *Cijena* 30 Kn. Jasnim i dojmljivim prikazom preobraženja na Taboru i u pashalnom otajstvu, autor potiče da se u ovoj jubilejskoj godini upravo tu traži spasiteljska ljepota.

C.M. MARTINI, *Jakovljevi san*, 108 str. *Cijena* 40 Kn. Knjiga sadrži snimljeni nagovor mladima za vrijeme duhovnih vježbi upriličenih kao pomoć pri izboru zvanja. Putokaz je starozavjetni Jakov koji se otvara otajstvu nespoznatljivoga Boga.

Biblijski kviz. Pitanja i zagonetke za mlade i odrasle. 156 str. *Cijena* 80 Kn. U obliku pitanja i zagonetka postavljeno je gotovo sve što je o Bibliji vrijedno znati. Primjer kako bavljenje Biblijom može biti i zabavno a ne samo korisno.

M. SRAKIĆ, *Zabrana školskog vjeronauka u doba komunizma*. 108 str. *Cijena* 80 Kn. Na temelju povijesnih dokumenata autor izlaže kako je postupno došlo do zabrane vjeronauka u državnim školama i kako se Crkva borila za slobodu vjeroispovijesti i pravo na pouku svojih vjernika s posebnim osvrtom na Đakovačku biskupiju.

V. KRALJEVIĆ, *Obasjani svjetlom neba*. Meditacije nadahnute biblijskim tekstovima u godini B. *Cijena* 80 Kn.

J.R. NAVARO, *Mudrost odrastanja*. Četrdeset priča za odgoj kršćanskih vrednota. 156 str. *Cijena* 80 Kn. Uz svaku je priču naznačena središnja tema i predlošci za lakše i bolje razumijevanje i kreativnije pripovijedanje. Prikladno za župnu katehezu, školski vjeronauk ili prigodne susrete.

F.W.NIEHL - A. THÖMMES, *212 metoda za nastavu vjeronauka*. Prikladan i pouzdan priručnik za nastavu vjeronauka i župnu katehezu. Njome se mogu okoristiti i početnici i iskusni vjeroučitelji. *Cijena* 100 Kn.

A. CENCINI, *Osobna povijest prebivališta tajne*. Upute za raspoznavanje poziva. 84 str. *Cijena* 35 Kn. Auktor pokušava pomoći mladima da dosegnu tajnu vlastite osobe i otkriju ključ za otčitanje života.

B. FERRERO, *Važna je ruža*. Male priče za dušu, kratke i slikovite zgode koje sažamju životnu mudrost. *Cijena* 40 Kn.

C.M. MARTINI, *Etika socijalne države*. Predavanje o dostojanstvu i zaštiti čovjekova života. *Cijena* 20 Kn.

U. De VANNA, *Mladi u skupini*. Priručnik za animatore i mlade voditelje skupina: kako osnovati skupinu, kako organizirati sastanke i aktivnosti, kako zadržati skupinu... *Cijena* 60 Kn.

U. De VANNA, *Put i avantura*. Knjižica za odolescente u dobi odrastanja na mladima prihvatljiv način. *Cijena* 8 Kn.

Narudžbe: Katehetski salezijski centar, 1000 ZAGREB, Vlaška 36.

KNJIŽNICA "U PRAVI TRENUTAK" VAM NUDI

S. K.DOMINIKOVIĆ, *Moj mali eko katolički kalendar 2001*. Za svaki dan po jedna privlačna i izazovna misao Phila Bosmansa, eko uzori i mnoštvo mrvica životne mudrosti začinjeno obiljem raznolikih dosjetaka i šala. *Cijena* 15 kn, na više primjeraka uobičajeni popust.

V. ALBISETTI, *Biti sretan*. Psihoterapija za sve. Ponovljeno hrv. izdanje. Dobar priručnik za bolje upoznavanje samoga sebe da bi postao sretniji. *Cijena* 20 kn.

S. M. Emilija Engel. Životopis šenštatske Marijine sestre Emilije Engel (1893.-1955.) koja je umrla na glasu svetosti.

I. SIROVEC, *Nedjelje i blagdani*. Kratke propovijedi - C. *Cijena* 40 kn.

I. SIROVEC, *Nedjelje i blagdani*. Kratke propovijedi - A. *Cijena* 40 kn.

A. KUSIĆ, *Nedjeljne i blagdanske propovijedi*. Odgoj za vječnost u spektru liturgijskih obreda. - C. *Cijena* 50 kn.

A. ŽIVKOVIĆ, *Gospodnje i svetačke propovijedi*. - Cijena 80 kn.

J. HENSEL, *Osmišlu trpljenja*. Razmišljanja jednoga liječnika o ophođenju s bolešću, trpljenju i smrću. *Cijena* 15 kn.

V. FRANKL, *Vremena odluke*. U važnim trenucima života na čovjekovu odluku najviše utječe njegova duhovna dimenzija, njegova sloboda i odgovornost. Pisac potiče na važnost logoterapije, liječenje osmišljavanjem "pa i tamo gdje prilike izgledaju jako loše i bezizlazno". - *Cijena* 15 kn.

M. LOPEZ, *Umrijeti kao zora*. Mučeništvo sedam sestara Marijina Pohoda u Španjolskoj za vrijeme građanskog rata koje je Papa proglasio blaženima 1998. - *Cijena* 30 kn.

POBOŽNOST DVANAEST SUBOTA NA ČAST BEZGREŠNOJ. - *Cijena* 6 kn.

F. HOLBÖCK, *Božja svjetlost Sjevera - Sv. Brigita Švedska i njezine objave*. Symposion, Split, str. 228.

U godinama prije izbijanja Drugoga svjetskoga rata ljudi su u kozmičkim pojavama jake polarne sjeverne svjetlosti gledali zlokobanu najavu ratnih događanja. Sv. Brigita Švedska bijaše nadnaravna svjetlost koja je u 14. st. (1303.-1373.) objasnila Europu svojim objavama a životom je postala uzor djevičanskom, bračnom i udovičkom životu. Otuda naslov ovoj knjizi. Svoje nebeske vizije i božanske objave Brigita je zapisala u osam knjiga koje su poznate pod zajedničkim naslovom "*Liber revelationum coelestium*". Ovdje je donesen izbor iz bogatog opusa njezinih nebeskih vizija. što čini najveći i najvrijedniji dio knjige. K tome je nadodana prosudba Brigitinih "objava" gdje se donose mišljenja i prosudbe "ljudi od struke" i onih koji su bili službeno zaduženi za takve prosudbe. Značajan je sud pape Bonifacija IX. koji je kod njezine kanonizacije istaknuo da je Brigita "koliko dopušta ljudska slabost znala sve točno razlikovati i dobro nije nikada nazvala zlim, a zlo nikada dobrim". O istinitosti Brigitinih objava raspravljali su crkveni sabori u Konstanzi i Baselu jer, navodno, sadrže nekoliko zablude. Spis je obranjen i preporučan vjernicima kao korisna lektira, a auktor trijezno primjećuje: "Iako su Objave sv. Brigite bile najbrižljivije ispitane i našle odobrenje više papa i koncila, to ipak ne znači da bi na temelju tog priznanja Crkve sve kao i svaka pojedinost što ove Objave sadrže bilo priznato kao neoboriva istina. Dana je samo sigurnost da ne sadrže ništa što se protiviti isinitosti objava i njihovu duhu niti što je opasno kršćanskoj vjeri i kršćanskim običajima." (str.195).

Narudžbe: U PRAVI TRENUTAK, 31400
D A K O V O , pp.31.

Narudžbe: Samostan Sv. Klare,
21000 S P L I T , Ulica Sv. Klare 1-A.